

Actinische keratose

Wat is het en welke behandelingen zijn er?

Wat is actinische keratose?

Actinische keratose zijn plekkjes die ontstaan door schade aan de huid als gevolg van zonlicht blootstelling. Deze plekkjes ontstaan op delen van het lichaam die veel aan de zon zijn blootgesteld. Ze komen met name voor op het hoofd, in het gezicht, op de borst en op de handrug. In een gebied met actinische keratose is er een verhoogd risico op het ontwikkelen van huidkanker. Dit risico is 1 tot 2% verhoogd ten opzichte van gezonde huid.

Hoe ziet actinische keratose eruit?

Actinische keratose ziet er meestal uit als ruwe schilferende plekkjes of korstjes op de huid. De kleur varieert van rood, huidkleurig tot bruin. In het begin zijn de plekkjes beter te voelen dan te zien. Een korstje kan er in het begin vaak vanaf vallen waarna het na enkele weken tot maanden weer terug keert.

De plekken komen veel voor:

- in het gezicht;
- op de hoofdhuid;
- op de bovenkant van de handen;
- op de onderste helft van de armen en de benen;
- op de borst.

Hoe ontstaat actinische keratose?

Actinische keratose ontstaat door langdurige blootstelling aan de zon of het gebruik van een zonnebank. Dit ontstaat niet na een eenmalige zonvakantie of andere vorm van zonblootstelling, maar ontwikkelt zich in enkele jaren. Naast de hoeveelheid zon die u heeft gehad, speelt de kleur van uw huid ook een belangrijke rol. Mensen met een lichte huid (blond of rood haar en blauwe ogen) hebben een groter risico op het krijgen van actinische keratosen dan mensen met een donkere huid.

Daarnaast speelt leeftijd een rol. Actinische keratose komt vaker voor bij mensen boven de 60 jaar.

Hoe weet uw arts of u actinische keratose heeft?

Uw arts kan aan de plekkjes op uw huid zien of u actinische keratose heeft. Om dit beter te kunnen beoordelen kan er gekeken worden met een dermatoscoop (zie foto). Dit is een vergrootglas om beter de structuren van de huid te kunnen zien. Wanneer uw arts twijfelt over de diagnose kan er een stukje huid (biopt) worden afgenomen.

Moet u behandeld worden voor actinische keratose?

Er zijn een aantal redenen om te behandelen:

- Sommige mensen hebben last van de actinische keratose. Het kan jeuken en het kan een irriterend gevoel geven. Daarnaast ervaren sommige mensen het als cosmetisch storend.
- Actinische keratose geeft een verhoogd risico op het krijgen van huidkanker. Door actinische keratose te behandelen verkleint u dit risico. Daarnaast is huidkanker moeilijker te herkennen in een gebied met actinische keratose.

Welke behandelingen zijn er?

✓ Cryotherapie (stikstof)

Cryotherapie is een eenmalige behandeling die vaak wordt toegepast wanneer u maar een of enkele plekjes heeft. Uw arts bevriest deze plekjes met stikstof.

✓ Crème / gel (Imiquimod, ingenol-mebutaat of 5-fluorouracil)

Er zijn verschillende crèmes die uw arts kan voorschrijven wanneer u meerdere plekjes heeft. De crème of gel moet u enkele dagen tot een paar weken lang op de huid smeren volgens instructies van uw arts. Door het gebruik van de crème wordt de actinische keratose kapot gemaakt. De huid kan rood worden, open gaan en er ontstaan korstjes of blaasjes. Na het stoppen met de crème zal de huid weer genezen.

✓ Photodynamische therapie (PDT)

Als u veel plekken op uw huid heeft, dan kan de arts in samenspraak met u ook besluiten om een photodynamische behandeling te geven. Dit betekent dat een speciale crème op de actinische keratose wordt gesmeerd die ervoor zorgt dat de onrustig cellen gevoelig worden voor licht. Deze crème moet minimaal 3 uur intrekken. Daarna wordt met een rood licht enkele minuten op de actinische keratose geschienen. Deze behandeling kan soms pijnlijk zijn, met name op de hoofdhuid. Na de behandeling zwelt de huid op en wordt rood. Dit zijn normale verschijnselen. Soms ontstaat er korstvorming of een schaaf- of brandwondje. In de meeste gevallen verdwijnt dit binnen enkele dagen tot enkele weken. Indien u na behandeling aanhoudende pijn of branderigheid op de plaats van de behandeling ervaart, kunt u een pijnstiller (bijvoorbeeld paracetamol) of een koelelement gebruiken.

✓ Daglicht PDT

Daglicht PDT is een behandeling waarbij door het aanbrengen van een crème met een lichtgevoelige stof, de aangedane huidcellen gevoelig worden gemaakt voor daglicht. Na het aanbrengen van de crème en een wachttijd van een half uur, moet u 2 uur aaneengesloten worden blootgesteld aan het daglicht. Dit kan thuis of rondom het ziekenhuis. De lichtgevoelige cellen zullen door de belichting worden aangetast en zullen daardoor afsterven. In de weken na de behandeling worden deze cellen vervangen door nieuwe, gezonde huidcellen.

✓ Chemische peeling

Chemische peeling wordt gebruikt om een oppervlakkige diepte in de huid te beschadigen en zo de aanmaak van nieuwe huid te stimuleren. Het is een eenmalige behandeling die in het ziekenhuis wordt uitgevoerd door een arts of verpleegkundig specialist.

Voorafgaand aan de behandeling moet u 2 weken, 1 x daags voor het slapen gaan, de aangedane huid insmeren met een crème om de toegankelijkheid van de huid te bevorderen. Tijdens de behandeling wordt op de te behandelen huid trichloorazijnzuur vloeistof aangebracht. De huid kan hierdoor tijdelijk wit kleuren en geeft een pijnlijk en branderig gevoel.

Wat kunt u zelf nog doen?

U dient verstandig om te gaan met de zon. Hieronder staan enkele adviezen.

Na de behandeling van actinische keratose is het belangrijk de huid te controleren. Wanneer er huidafwijkingen ontstaan die groter worden en niet genezen binnen een paar weken, is het belangrijk om contact op te nemen met uw behandelend arts.

Verstandig omgaan met de zon

Een beetje zonlicht is goed voor iedereen. Ultraviolette stralen zorgen voor de aanmaak van vitamine D en veroorzaakt een positief gevoel. Vitamine D is nodig voor sterke botten. Teveel zonlicht kan echter schadelijk zijn en verbranding van de huid veroorzaken. Het dragen van wijde kleding met lange mouwen en een breed gerande hoed of pet beschermt goed tegen de zon. Het is verstandig om niet bedekte huid te beschermen met een zonnebrandcrème van tenminste factor 30. Het is belangrijk om dit om de 2 uur te herhalen wanneer u langdurig buiten bent.

Algemene tips:

- Ga niet onbeschermd in de volle zon tussen 11:00 en 15:00 uur.
- Zorg voor extra bescherming als u dichterbij de evenaar komt en in de bergen.
- Zorg voor extra bescherming op het water, in de sneeuw en op droog zand.
- Vermijd de zonnebank.
- Let op de sterkte van de zond, de zonkracht. Hoe sterker de zonkracht, hoe groter de kans op verbranding.

Voor uitgebreide informatie zie de folder "Zonbescherming" <https://info.mumc.nl/pub-119>.

Contact

Als u na het lezen van dit informatieblad nog vragen heeft, kunt u deze stellen aan uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Polikliniek Dermatologie
043 - 3875000 (tijdens kantooruren)

Websites

- <http://dermatologie.mumc.nl>
- www.mumc.nl
- www.nvdv.nl